

Bijlage 3

Ondersteuningsstructuur

3 Ondersteuningsstructuur

3.1 Handelingsgericht werken

De ondersteuning op scholen en binnen het samenwerkingsverband is handelingsgericht. Kenmerken daarvan zijn:

- a. Er wordt uitgegaan van de onderwijsbehoeften van de leerling.
- b. De afstemming is gericht op wat het kind nodig heeft in de context van zijn groep en zijn opvoedsituatie.
- c. Positieve aspecten van het kind en zijn context worden ingezet voor zijn ontwikkeling.
- d. Mensen die het kind ondersteunen in zijn ontwikkeling werken constructief samen.
- e. Er wordt doelgericht gewerkt aan groei in het sociaal-emotioneel functioneren, in de werkhouding en bij het leren, passend bij de mogelijkheden van de leerling.
- f. In het geven van ondersteuning vervult de leerkracht een sleutelrol.
- g. Het organiseren en geven van ondersteuning is systematisch en transparant georganiseerd.

Aanvullend op deze uitgangspunten van handelingsgericht werken zijn de volgende punten van belang:

- Het effectief maken van de genoemde uitgangspunten vindt primair plaats in de context van de groep.
- Berséba legt het primaat bij de preventieve ondersteuning.
- Daarna(ast) zijn er (licht-)curatieve ondersteuningsmogelijkheden, in de groep, in de school en bovenschools.
- Berséba gaat uit van het principe dat een pedagogisch veilige basis voorwaardelijk is om tot ontwikkeling te komen. Daarmee ligt het primaat in de ondersteuning en begeleiding van een leerling bij zijn sociaal-emotioneel functioneren en zijn werkhouding.
- Het omgaan met diversiteit en een toenemende complexiteit vraagt om structurele professionalisering, individueel en in teamverband.
- Het is gewenst om leerlingen zelf te betrekken bij hun ontwikkeling. Leerlingen hebben vaak een goed beeld van wat ze nodig hebben om zich goed te kunnen ontwikkelen en doelen te bereiken. Vanaf heden geldt het hoorrecht voor leerlingen voor hun ontwikkelingsperspectief (OP). Dit houdt in dat scholen actief leerlingen uitnodigen om te vertellen over wat ze moeilijk vinden, hoe ze de hulp ervaren, en wat ze nog graag willen leren. Dit kan door middel van een kindgesprek. De school hoort hen in alle fasen van het OP: opstellen, bijstellen, vaststellen en evalueren. De inbreng van de leerling moet verwerkt worden in het OP.
- De intern begeleider voert de regie op de ondersteuningsstructuur, incl. de lijnen die lopen naar het samenwerkingsverband, ambulante begeleiding, jeugdhulp en zorgaanbieder. De intern begeleider vervult de rol van coach naar de teamleden en is betrokken bij het (ondersteunings)beleid van de school.
- De onderwijskundig leider(s) binnen een school zijn maximaal betrokken bij de inrichting en de uitvoering van het ondersteuningsbeleid op de school.

3.2 Fasen in de ondersteuningsstructuur

In de ondersteuningsstructuur van de school onderscheiden we zes stappen. Bij elke stap geven we een toelichting.

3.2.1 Basisaanpak in de groep

Wat doet de school?	Betrokkenheid van en afstemming met ouders
Stap 1: niveau van de groep De leerkracht werkt handelingsgericht in zijn groep. Hij geeft vanuit pedagogisch perspectief kwalitatief goed onderwijs. Hij observeert, signaleert en analyseert resultaten en organiseert op basis van deze gegevens begeleiding en ondersteuning in zijn groep.	De leerkracht houdt de ouders op de hoogte van de ontwikkeling van hun kind. De leerkracht staat open voor vragen en opmerkingen van ouders.
Stap 2: niveau van de groep De leerkracht stemt binnen zijn groep af op de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de groep, een subgroep of een individueel kind. Deze afstemming heeft betrekking op het sociaal-emotionele functioneren, de werkhouding en het leren.	De leerkracht spreekt met ouders over de ondersteuning die geboden wordt en benut daarbij de expertise en de ervaring van ouders. Waar mogelijk worden ouders ingeschakeld en dragen medeverantwoordelijkheid voor die ondersteuning.

Goed onderwijs is van belang voor alle kinderen in de klas. Leerlingen met een ondersteuningsbehoefte profiteren hier extra van. Goed pedagogisch en didactisch handelen is een cruciale vaardigheid voor een leerkracht. Hij is gericht op optimale taakgerichtheid en betrokkenheid van de leerlingen en geeft handelingsgerichte feedback. Daarbij is sprake van een duidelijke structuur, die consistent gehanteerd wordt en tevens ruimte geeft voor diversiteit van leerlingen. Goed onderwijs is beschreven in de door Berséba vastgestelde basisondersteuning (bijlage 1 van het ondersteuningsplan).

Binnen de groep wordt afgestemd op de diversiteit tussen leerlingen. De basisaanpak is gedifferentieerd in een pedagogisch veilige omgeving. Tijdens de groepsbespreking bespreken intern begeleider, leerkracht(en) en waar nodig onderwijsassistenten de ontwikkeling van de groep als geheel. Heeft het onderwijsproces in de afgesloten periode bijgedragen aan optimale ontwikkeling van de groep en van de leerlingen? Aandachtspunten hierbij zijn o.a. het sociaal-emotioneel functioneren, de werkhouding en het leren. Wat hebben de groep en de leerkracht qua onderwijsproces nodig voor de komende periode? Ook wordt geïnterviewd welke leerlingen individueel besproken moeten worden in een leerlingbespreking, omdat de gedifferentieerde basisaanpak in de groep niet toereikend is voor hun ontwikkeling. De leerkracht is eigenaar van de groepsbespreking en speelt een belangrijke rol in de vormgeving hiervan. De leerkracht reflecteert met collega's op zijn aanpak binnen groep en past deze aanpak indien gewenst aan.

3.2.2 Leerlingbespreking

Stap 3: opschaling naar schoolondersteuningsstructuur De intern begeleider (ib-er) is betrokken. De leerkracht en de ib-er bespreken in de leerlingbespreking leerlingen voor wie de gedifferentieerde basisaanpak niet toereikend is om hun ontwikkeling optimaal te ondersteunen en te begeleiden. Vanaf dit moment kan de school zonder tussenkomst van het Loket ambulante begeleiding bij de ambulante dienst aanvragen.	De leerkracht betreft ouders als partners bij het spreken over de benodigde ondersteuning. Zij worden zo mogelijk ook betrokken bij de ondersteuning. De leerkracht staat open voor signalen van ouders.
---	--

De leerlingbespreking wordt gevoerd tussen intern begeleider en leerkracht(en). De focus van de leerlingbespreking is om de ondersteuning voor een individuele leerling binnen de groep en binnen de school beter af te stemmen op de mogelijkheden van de leerling. De stimulerende en belemmerende factoren van een leerling zijn in kaart gebracht. Tijdens de leerlingbespreking vindt verkenning plaats van de ondersteuningsbehoeften van de leerling. Bij de leerlingbespreking wordt verkend welke eigen expertise van de school ingezet kan worden en welke aanpassingen in de organisatie mogelijk zijn. Naast de input van de leerkracht wordt informatie van de ouder(s) meegenomen, zodat vanuit verschillende invalshoeken een beeld ontstaat van het functioneren van de leerling binnen en buiten de school.

3.2.3 Bespreking in het ondersteuningsteam

Stap 4: opschaling in de schoolondersteuningsstructuur Als de mogelijkheden binnen de groep ontoereikend zijn, stelt de school een OP ¹ op. Aan de hand hiervan vindt een bespreking plaats in het ondersteuningsteam (OT) ² . De orthopedagoog is betrokken en er is waar nodig sprake van samenwerking met de gemeente.	Ouders maken deel uit van het overleg over hun kind. Aan hen wordt toestemming gevraagd voor opschaling. Ouders hebben recht op inzage in het volledige dossier. Met de ouders wordt op overeenstemming gericht overleg gevoerd over het OP. Ouders moeten instemmen met het bijbehorende handelingsdeel.
---	--

Het heeft de voorkeur om in alle fases de leerling zelf te betrekken bij zijn ontwikkeling. Vanaf het moment dat een OP opgesteld wordt, moet de school de leerling horen en de inbreng van de leerling verwerken in het OP.

Alle scholen hebben een ondersteuningsteam. Een bespreking in het ondersteuningsteam verschilt van een leerlingbespreking, omdat externen bij deze bespreking betrokken zijn. De bespreking vindt plaats aan de hand van een ontwikkelingsperspectief. Hierin participeren in ieder geval de intern begeleider van de school en een externe onderwijspecialist (bijvoorbeeld

¹ Beschrijf stimulerende en belemmerende factoren, ondersteuningsbehoeften en het integratief beeld.

² Het ondersteuningsteam voorbereiden door te zorgen voor:

- Overzicht: (Vragen en doelen kind, ouders, leerkracht. Wat werkt stimulerend en belemmerend? Welke informatie is verzameld, waaronder het OP? (van te voren bij iedereen bekend)).
Tijdens het OT komen tot:
- Inzicht: (Inventarisatie mogelijke oorzaken en verklaringen. Hoe is het zo gekomen (wisselwerking, verklaringen, integratief beeld)? Wat zijn de meest kansrijke aangrijpingspunten?);
- Uitzicht: (Doelen aanpak/ arrangement. Waar houden we rekening mee? Doen we allemaal mee? Maken van concrete afspraken.).

een orthopedagoog). Het heeft de voorkeur dat ook een schakelfunctionaris vanuit de gemeente (bijvoorbeeld een verbindingspersoon uit het lokale zorgnetwerk, zoals dat in het kader van Jeugdhulp binnen een gemeente functioneert) hierbij aansluit. Andere deskundigen worden incidenteel toegevoegd, als hun expertise nodig is voor het realiseren van een passend arrangement. Bij onderwijsgerelateerde problematiek kan de intern begeleider vanuit het ondersteuningsteam opschalen naar het loket van Berséba. Bij zorg- en/of gezinsgerelateerde problematiek kan de schakelfunctionaris opschalen naar Jeugdhulp. Een combinatie van beide is ook mogelijk. Zowel vanuit het samenwerkingsverband als vanuit Jeugdhulp kunnen vervolgens intensievere vormen van ondersteuning en zorg ingezet worden. Als er sprake is van (intensieve) gezinsgerelateerde problematiek, dan wordt in het ondersteuningsteam bepaald wie de regie heeft in de ondersteuning van de leerling en welke professionals nodig zijn voor een goede begeleiding, vanuit het perspectief één kind, één gezin, één plan.

3.2.4 Bespreking in het Loket

Stap 5: opschaling naar bovenschoolse ondersteuningsstructuur Als de inzet ontoereikend is, kan de school een adviesvraag³ en/of aanvraag voor een arrangement indienen bij het Loket. Het OP is het basisdocument voor de adviesvraag of de aanvraag voor een arrangement. De loketleden bespreken de leerling aan de hand van het OP. Het Loket formuleert een advies bij de adviesvraag of beslist over de aanvraag voor een arrangement. Dit bestaat uit een aantal uren ambulante begeleiding en waar nodig financiële middelen. Het SWV bekostigt het arrangement.	De ib-er of de leerkracht geeft ouders informatie en uitleg over het proces en ondersteunt bij te nemen beslissingen. Bij het aanvragen van elke vorm van opschaling is de toestemming van ouders vereist.
---	---

Als het niet lukt om de geboden ondersteuning op schoolniveau voldoende op een leerling af stemmen, dan neemt de school via Kindkans contact op met het Loket. Dit kan een adviesvraag zijn of een aanvraag voor een extra ondersteuningsarrangement. Bij de aanvraag voor een arrangement hanteert de scholen de eisen aan het dossier en de kaders voor het arrangement. Deze zijn gepubliceerd op de website van Berséba.

Binnen het Loket wordt gezocht naar de noodzakelijke ondersteuning. Deze kan bestaan uit een extra ondersteuningsarrangement (incl. ambulante begeleiding vanuit het speciaal (basis)onderwijs), (een advies voor) nader onderzoek, expertise van naburige basisscholen binnen Berséba, plaatsing op een andere basisschool of in een tussenvoorziening.

In het ingediende OP is duidelijk op welke wijze de inbreng van de leerling en de ouders in het OP verwerkt is.

³ Beschrijf bij de (tussen-)evaluatie:

- Terugblik: (Aanbod, manier van aanbieden, afstemming);
- Waar staan we nu? (Mate van beheersing, mate van groei, groei i.r.t. uitstroom);
- Vooruitblik: (Wat heeft gewerkt? Dat gaan we doen. Wat heeft niet gewerkt? Wat gaan we anders doen).

3.2.5 Aanvraag toelaatbaarheidsverklaring

Stap 6: aanvraag toelaatbaarheidsverklaring Als de inzet ook dan nog ontoereikend is, kan de school een aanvraag voor een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) indienen bij het Loket. Het OP is het basisdocument voor de aanvraag van een TLV.	De ib-er geeft ouders informatie en uitleg over het proces en ondersteunt bij te nemen beslissingen. Bij het aanvragen van elke vorm van opschaling is de toestemming van ouders vereist.
--	---

Als extra ondersteuning binnen de eigen basisschool niet toereikend is, dan kan de school een TLV voor het gespecialiseerd onderwijs aanvragen. Bij deze aanvraag voldoet de school aan de eisen aan een dossier en de kaders die voor een TLV gelden. Deze zijn gepubliceerd op de website van Berséba. Hoewel de school bevoegd is om een toelaatbaarheidsverklaring aan te vragen, is het uitgangspunt van Berséba dat deze door school en ouders samen wordt aangevraagd. Als ouders en school geen overeenstemming hebben over een aanvraag voor een TLV, dan worden beide gehoord tijdens een vergadering van het Loket.

In situaties waarbij ook zorg vanuit Jeugdhulp noodzakelijk is, wordt gestreefd naar het afgeven van een onderwijszorgarrangement.

3.2.6 Plaatsing gespecialiseerd onderwijs

Stap 7: plaatsing gespecialiseerd onderwijs Na afgifte van een TLV kan de leerling geplaatst worden op een school voor gespecialiseerd onderwijs.	De ib-er informeert ouders over en ondersteunt hen bij te nemen stappen (keuze van de school, aanmelding, leerlingvervoer, evt. inzet van jeugdhulp e.d.).
---	--

Met de TLV kunnen kinderen geplaatst worden op een speciale (basis)school van Berséba. Als plaatsing op een eigen Berséba-school niet mogelijk is, dan wordt maximaal samengewerkt met speciale voorzieningen buiten Berséba, zodat leerlingen toch een onderwijsplek kunnen krijgen.